



# החצי הצפוני של קלקיליה. מרכז: בית-הספר בעל שתי הקומות. משאלו בית

## קרוב קלקיליה

(המשך מעמוד 17)

את הכביש בפניהן. אנשי האו"ם ירדו לפי סב.

\*\*\*

### אסיפת תושבים

**ב** עוד חיילי הלגיון ממשיכים בפניו הגחיות, החלה תנועה גם בצידה המזרחי של העיר. על הכביש, המתפתל במעלה הגבעות מזרחה, לכיוון סול-כרם, החלה תנועת המונים — פליטים שברחו מהגבול. רובם הלכו ברגל: נשים, בשמלות אדומות צעקניות, עמוסות חבילות; גברים על גבי חמורים וגמלים; ילדים הנגררים אחריהם. מפעם לפעם הופיעה משאית עמוסה מטען חי, כשהיא מפלסת לה בקושי דרך בין היריבים על הכביש. מאחור, בפנינות שונות של העיר, התאבכו עוד תמרות עשן, כעדות יחידה למה שהתרחש בלילה.

בשעות הצהריים, נקראו תושבי קלקיליה לאסיפה במרכז הכפר, מקום שם עומד בית הספר, מוקף שורות ברושים ושתי תחנות דלק, ששלטיהן האדומים בולטים בכל הירייה. בנין דו-קומתי, הגבוה שבבתי הירייה, שימש במה לנואמים. החנויות שביקומה הראשונה היו נעולות; המרפסת ביקומה השנייה היתה מלאה נכבדי העיר ונציגו האישי של המלך חוסיין.

אלפי אנשים נאספו בכיכר. מעל המרפסת השמיעו הנכבדים נאומים נמלצים על הנציח הגדול שנחל הצבא הירדני בלילה, הכי טיחו לתושבים כי הצבא הירדני יוסיף להגן עליהם ועל רכושם. איש לא הריע ולא מחא כפיים. כשהסתיימו הנאומים, התפזרו התושבים לבתיהם, לארוז את חפציהם ולחכות למכוניות שיסיעו אותם מחוץ למקום.

התמונה ברחובות השוממים היתה אחידה. החנויות ובתי הקפה, ההומים בדרך כלל בכל שעות היום, היו נעולים. אפילו תחנות הדלק עמדו שוממות. פה ושם, ליד פתחי הבתים, עמדו משאיות צהובות של הלגיון, הטעינו רהיטים ומטלטלים. כשעזבו המכוניות, דמתה קלקיליה לעיר של מתים: בתיה מוגפים ונעולים וברחובותיה אין כמעט נפש חיה. אפילו המואזין, שקריאתו מעל צריח המסגד היתה נשמעת בכל הירייה, שתק הפעם.

רק בשדות הכרוב הענקיים נראו מספר פלחים שהמשיכו בעבודתם, כאילו כלום לא קרה.

\*\*\*

### אור וחושך

**ה** לילה ירד על קלקיליה. מלבנים נבחו ותנים יללו בפרדסים, כבכל לילה. אור לם העיר לא היתה קלקיליה שבלילה הקודם. במקום ים אורותיה הרגילים, השתררה עתה חשיכה כללית. רק פה ושם הבהבו אורות קטנים, של פנסי נפט.

אולם מסביב היה אור רב. שרשרת אורות מסנוורים התמשכה מסביב לקלקיליה החשור. כה היו אלה אורות הישובים העבריים מאיל וניר אליה, ועד כפר סבא ועשרות הישובים בערפם. שם נמשכו החיים כרגיל.



הכביש הוא במרחק שני קילומטר וחצי מהגבול. בצד הימני של התמונה נראית מכונית עמוסה פליטים, ואילו לאורך הכביש נראים גמלים ואנשים בדרךם לעבר שכם וסול-כרם.

**קטע מוגדל** של התמונה למעלה מראה בבירור את הכביש הראשי המוביל מקלקיליה לסול-כרם והחוצה את המשלט הירדני בחירבת סופין. התושבים של קלקיליה נראים בורחים מעיריתם.



העוזרים בעצמם להעמסה, באחת הכיכרות של הכפר. המרחק מהגבול קילומטר אחד. עיקר הבריחה היתה עוד בשעות הבוקר.

**בריחה כליית.** גם זה קטע מוגדל מן התמונה למעלה. בכפר נראות מכוניות הלגיון, כשהן מעמיסות את חפצי התושבים,